

Dansk oversættelse af:

IAAF Retningslinjer for udførelsen af starter
i konkurrencer under IAAF World Athletics Series

IAAF RETNINGSLINIER FOR STARTER

1. Forord

Behovet for at øge kvaliteten og ensartetheden i starternes arbejde under større IAAF konkurrencer, fik IAAF's Council til at tage initiativer til at etablere et panel, hvorfra man kunne udpege internationale startere til internationale konkurrencer, samt til at udvikle disse retningslinier, som har til formål at forklare en standardiseret startprocedure og på den måde udvikle en verdensomspændende ensartethed i måden at afvikle startprocessen på.

Det anbefales, at medlemsforbund lader disse retningslinier indgå i organiseringen af deres egne konkurrencer, så de indgår i en global forbedring og praksis af startproceduren.

2. Internationale Starteres Panel

2.1 IAAF's Council godkendte i 2005 indførelsen af et internationalt starterpanel ved Helsinki-kongressen.

Regel 118 omfatter derfor nu denne håndbogs retningslinjer for en international starters placering, samt ansvarsområder for vedkommende.

2.2 Der er blevet nedsat et panel af internationale startere, og til IAAF-konkurrencer og Olympiske Lege foretages udpegningen af startere fra dette panel. Internationale startere deltager i workshops under IAAF.

2.3 Kandidater til panelet foreslås ud fra følgende kriterier:

Tidligere erfaring som hovedstarter ved et IAAF VM eller OL indenfor de seneste 4 år.

Anbefalinger fra en international starter ud fra erfaringer erhvervet ved ovenstående VM eller OL stævner.

Tidligere erfaring som medlem af Det Internationale Starter Panel

Anbefalinger fra en IAAF Teknisk delegeret ud fra stævner, hvor kandidaten har fungeret som International Starter.

2.4 Den udpegede internationale starter bør være en del af den lokale komite (LOC) som et fuldgældigt medlem af starterteamet og inkluderet i det fulde omfang af starterteamets forpligtelser. Den internationale starter vil modtage retningslinjer for sine pligter af den IAAF-udnævnte tekniske delegerede for stævnet. Ved at være en del af teamet og ved at have et antal fastlagte opgaver vil den internationale starter bedre kunne yde støtte til de lokale officials via feedback og løbende tilbagemeldinger til starterteamet omkring de faktiske starterpræstationer.

2.5 Anvendelsen af internationale startere har til formål at:

- Give en ensartet afvikling af startprocessen i alle større konkurrencer
- Sikre at de nugældende tekniske regler for starter fortolkes korrekt og indgår i alle store konkurrencer
- Påvirke organiseringen og udførelse af starter over alt i verden
- Forbedre sportens image.

3. Anvendelse af den Internationale Startere

3.1 Den tid der afsættes af den internationale starter, skal give mulighed for, at få et godt samlet kendskab til konkurrencen, og at alle relevante briefinger kan finde sted. Det vil være ønskeligt, at:

- Den internationale Starter besøger stadion senest dagen før konkurrencens start.
- Når det er hensigtsmæssigt, bør Den internationale Starter indgå i starterteamet/være til stede ved alle forudgående "stævne-test".
- Under stævneforberedelsen kan Den internationale Starter samarbejde med det team eller selskab, der leverer og forestår installationen af Start-Information-Systemet (SIS) (Efterfølgende kaldet "False Start kontrolapparater /FSCA" i reglerne. Dette samarbejde skal omfatte placeringsmæssige og operationelle procedurer for teknikere.
- Den internationale Starter skal sørge for, at installationen er korrekt, og at udstyret fungerer pålideligt og korrekt.
- Den internationale Starter skal mødes med hele starterteamet og være en del af deres orienteringsmøder for at identificere, afgøre og være enig i:
 - de generelle arbejdsmønstre for det pågældende land
 - de specifikke opgaver for hvert teammedlem
 - Den Internationale Starters rolle
 - præcise fortolkninger af IAAF-reglerne

3.2 Den internationale Starter bør være til stede på alle møder, som de Tekniske Delegerede anser for nyttige for ham/hende at deltage i.

- Den internationale Starter kan her briefe de Tekniske Delegerede om planerne for starterteams funktionerne og teamets kompetencer, samt det planlagte fysiske set-up, før konkurrencen begynder.
- Den internationale Starter kan begynde at udvikle en strategi for samarbejdet med de nationalt udpegede team-medlemmer.
- Den internationale Starter kan – i samarbejde og enighed med de Tekniske Delegerede – ændre en lokal praksis, som ikke lever op til IAAF´s krav.

3.3 Indførelse af den koordinerede fremgangsmåde:

- Sikrer en pålidelig, gennemprøvet metodik i anvendelsen af en international Starter.
- Tillader de Tekniske Delegerede at have indgående og fortrolige møder med Den internationale Starter om de specifikke behov/metodikker for konkurrenceafvikling der kan være gældende i særlige nationale konkurrencemiljøer (dette kan variere fra land til land).
- Giver Den internationale Starter mulighed for en god kommunikation med starter-team-kollegerne før konkurrencen.
- Giver Den internationale Starter en rolle som "en del af teamet" og giver vedkommende mulighed for at støtte de lokale officials, samt efterfølgende udarbejde en fyldestgørende rapport.
- Giver mulighed for forbedringer og at påpege udviklingsbehov i værtsnationens startpraksis.

4. Strukturering og organisering af starterteamet

4.1 Regel 129.1 og 129.7 tillægger starterkoordinatoren ansvaret for organiseringen og håndtering af starterteamet. Starterkoordinatorens rolle er afgørende for en smidig afvikling af de enkelte opgaver, som starterteamet står for samt den præcise, ensartede anvendelse af de tekniske regler.

Starterkoordinatorens pligter er, at:

- Uddele pligter til teammedlemmerne (pligterne for Den internationale Starter vil blive tildelt under anvisning af den Teknisk Delegerede i samarbejde med starterkoordinatoren)
- Informere og rådgive hvert medlem af teamet om deres pligter
- Kontrollere og afvikle startproceduren
- Planlægge de fysiske placeringer og arbejdsveje i startområdet for startere, recallstartere og starternes assistenter
- Være kontaktperson mellem stævneledelsen og målfotodommere, tidtagere, måldommere, vindmåleroperatører og, hvis til stede, fjernsynsstaben og evt. tidtagingsfirma.
- Holde tidsplanen via effektivt samarbejde med starterteamet og alle øvrige aktører (officials og aktive)
- Være kontaktperson mellem operatørerne på Start Informations Systemet (SIS) (pt i reglerne kaldet "tyvstartskontrolsystemet") og enhver anden teknologi anvendt ved startprocedurerne, samt fastlægge de operationelle procedurer med disse operatører
- Varetage alt relevant papirarbejde
- Sikre, at starterteamet er opmærksom på regel 162.8, og at den bliver fulgt

Der er to afgørende forskellige måder, hvorpå rollen som starterkoordinator kan udfyldes:

1. Starterkoordinatoren kan fungere som vejledende official og styre alle dele af startprocessen. Starterkoordinatoren bør være en starter med lang erfaring, men han/hun skal aldrig selv starte løb ved en konkurrence, når vedkommende er tildelt starterkoordinatorens rolle.
2. Starterkoordinatoren fungerer overordnet som vejledende official, men kan også indgå som hovedstarter og på den måde tilføre starterteamet en yderligere dimension af ekspertise. I disse tilfælde skal starterkoordinatoren uddelegere sine starterkoordinatoropgaver til et andet medlem af starterteamet, mens han/hun starter.

4.2 Starteren er nøglepersonen i startprocessen. Hans vurderinger, assisteret af alle eventuelle tekniske foranstaltninger som stævnearrangøren stiller til rådighed ved stævnet, samt det øvrige starterteam, er helt afgørende.

Den samme starter skal starte alle runder i den samme konkurrence - og på samme måde starte alle heats i en runde. Starteren skal sikre, at:

- Alle deltagerne får en fair start iflg. reglerne, især vedrørende regel 129.2, 129.3 og 129.6.
- Han/hun er alene beslutningstager i forhold til tyvstarter inklusive tilfælde, hvor en overtrædelse af regelsættet har fundet sted, og løbet kaldt tilbage af ham/hende eller enhver recallstarter. I sådanne tilfælde er det dog altid nødvendigt at høre alle relevante medlemmer af starterteamet om deres observationer. Dette skal foregå så hurtigt som muligt, for at kunne genstarte løbet uden unødigt forsinkelse.
- Han står et sted, hvor han/hun kan se alle deltagerne inden for en relativ smal synsvinkel.
- SIS-kontrolmodulet står i nærheden af ham/hende.
- Hans/hendes kommandoer samt startskuddet og ethvert signal der indikerer tyvstart, skal kunne høres samtidigt af alle deltagere (i alle større konkurrencer skal dette sikres ved at bruge et lydsystem af høj kvalitet)
- Han/hun personligt ser og vurderer den information, som SIS giver, samt bruger den for at afgøre en tyvstart.

4.3 Recallstarter(ne) er placeret således at de kan få et anderledes og forbedret overblik over starten på løbet.

Deres rolle er at hjælpe starteren og påpege ethvert regelbrud eller teknisk fejl i en start, som starteren måske ikke har lagt mærke til. Hvis der er den mindste tvivl om regelbrud eller fairness i en start, skal recallstarteren tilbagekalde løbet. Starterteamet går i samråd og afgør en efterfølgende sanktion (hvis nogen). Efter moden overvejelse er det starteren, der afgør, om der har været regelbrud.

4.4 Starterens assistent spiller en vigtig rolle i håndteringen af atleterne, specielt i forbindelse med forberedelsen af et løb.

Det skal sikres, at de relevante dele af reglerne 130 og 162 overholdes fuldt ud og anvendes.

Starterassistenterne skal særligt tjekke at:

- Atleterne er i det korrekte heat og på den rigtige bane
- Atleternes startnumre og hoftenumre er korrekte og svarer til startlisten
- Atleterne samles og opstilles korrekt, før starteren overtager kontrollen med starten
- Startblokke – hvis i brug – bruges i henhold til regel 161
- Depecher er klar i stafetløb
- Reglerne 162.3 og 162.4 overholdes
- Hvis tyvstart eller på anden måde tilbagekaldt eller afbrudt start, skal regel 162.8 anvendes.

I relation til det sidste punkt, skal starterens assistent særligt sikre sig, at:

- Der gives korrekte advarsler, og at alle atleter er klar over betingelserne for de efterfølgende starter, dvs. at recallstarteren ikke tildelte en advarsel (viste det grønne kort) eller har foretaget en diskvalifikation pga. tyvstart (rød/sort kort blev vist) eller en advarsel for upassende opførsel (gult kort – eller rødt, hvis den samme atlet allerede har en advarsel – vist af starterdommeren) eller – hvis det er mangedekamp, at den næste tyvstart resulterer i en diskvalifikation (gult/sort kort vises for atleterne).
- Enhver diskvalificeret atlet øjeblikkeligt forlader konkurrenceområdet. Hvis nødvendigt, sikre sig, at atleten bliver eskorteret fra området.

4.5 Starterdommeren spiller en vigtig rolle ved alle starter. Regel 125.2 kræver udnævnelse af en "løbebanedommer" til at have overblik over startområdet. Den udpegede person skal være specialist og en erfaren starter, som baserer sine observationer på en teknisk solid baggrund.

Starterdommeren har adskillige forpligtelser. Specielt skal han/hun:

- Arbejde sammen med og hjælpe alle andre medlemmer af starterteamet
- Ikke bryde ind i eller kommentere starter, medmindre specielle forhold kræver indgriben
- Sørge for at føre en præcis fortegnelse over alle starter
- I samarbejde med lederen for målfotodommerne og en starter, udføre et indledende tjek af SIS og en "Zero-control-test"/"Flammetest".
- Overvåge, hvordan SIS håndteres af starterteamet
- Pålægge og uddele en disciplinær advarsel eller diskvalifikation til atleter i henhold til regel 162.5. Starterdommeren skal derfor også være opmærksom på og blive gjort bekendt med enhver tidligere disciplinær advarsel tildelt atleter under stævnet.
- Kommunike med atleterne når det falder naturligt og/eller nødvendigt, for at sikre en god afvikling af en konkurrence. Herunder også varetage de specielle pligter omhandlende en

officiel protest vedrørende en start, eller hvis starteren fejlagtigt ikke tilbagekalder eller afbryder en start eller tildeler en advarsel/diskvalifikation.

- I den sammenhæng og i henhold til regel 146.4(a) kan starterdommeren tillade en atlet, som omgående protesterer, at gennemføre løbet, og så lade protesten blive behandlet efterfølgende. På samme måde i henhold til regel 146.4(b) kan starterdommeren blive bedt om at overveje en protest baseret på, at starteren undlod at tilbagekalde en tyvstart eller i henhold til regel 162.5 at afbryde en start.
- Når en protest overvejes, hvad enten det drejer sig om en start der ikke fulgte reglerne eller på anden måde var unfair, er starterdommerens bedømmelse afgørende.

Starterdommeren:

- Kan, hvis han/hun er det mindste i tvivl, tillade en atlet at løbe "under protest" (regel 146.4(a)), hvis SIS viser, at der er tyvstart, og der er god grund til at tro, at informationen er forkert, eller der er mistanke om funktionsfejl i udstyret. Der tillades INGEN protest, såfremt SIS fungerer korrekt, og det har vist tyvstart.
- Dommere og andre skal være klar over muligheden for, at SIS arbejder korrekt, men alligevel "ukorrekt" viser en tyvstart – fordi en bevægelse eller et "ryk" hos en atlet der IKKE resulterer i, at atletens fod/fødder mister kontakten med fodpladen/pladerne på startblokken, eller atletens hånd/hænder mister kontakt med underlaget – ikke skal bedømmes som værende en påbegyndt start.
- Kan efterfølgende diskvalificere en atlet (regel 146.4(b)) for en tyvstart eller advare/diskvalificere en atlet i henhold til regel 162.5, efter et løb er afsluttet, hvis en protest over en start er indgivet og denne opretholdes. Start Informations Systemets (SIS) 's registreringer skal (hvis et sådant anvendes) inddrages i overvejelserne om afgørelsen.
- Skal overveje, om der er andre uregelmæssigheder ved starten, som kan berettige en "tilladt protest", f.eks. at blokken glider eller forstyrrelse fra tilskuerne.
- For retfærdighedens skyld kan et løb erklæres for ugyldigt og et omløb beordres, hvis SIS har været i stykker/ude af drift, og en tyvstart er blevet tilladt.
- Hvis der ikke er et SIS, skal vedkommende foretage sin egen bedømmelse af hver start i henhold til reglerne. Det øger vigtigheden af, at starterdommeren også selv har stor erfaring som starter.

4.6 En god startprocedure afhænger meget af, hvordan teamet arbejder sammen og sikre, at startprocessen er effektiv, fair og afvikles i henhold til de relevante regler for konkurrencen.

I teamet skal enhver kende sin rolle.

De skal forstå de signaler, de skal anvende, samt hvad de betyder, og frem for alt skal de videregive alle de informationer de har, til hinanden. Det skal de gøre for at sikre, at starten afvikles ordentligt og fair.

5. Teamets placeringer

5.1 Starterkoordinatoren skal sikre sig, at alle teammedlemmerne kender deres roller og indtager placeringer, som gør det muligt for dem at gennemføre starten efter reglerne.

5.2 Starter hvor der anvendes startblok:

Det ideelle er 3 startere pr. løb. Den ene skal indtage en placering, hvor han/hun har et klart overblik over alle atleter. Han/hun er Starteren. De to andre fungerer som Recallstartere, og de stiller sig, så de har overblik over bestemte baner (sædvanligvis fra andre synsvinkler end starterens). Starterteamet skiftes til de forskellige opgaver gennem en konkurrence, sådan som det bliver besluttet af starterkoordinatoren. På 4x200m og 4x400m stafet, anbefales det at bruge 3 recallstartere.

Starterens assistenter placerer sig – i god tid før første kommando - så de har sikret sig et klart udsyn til atleternes positioner før og under startproceduren.

I starter der foretages fra én fælles startlinje, kræver det mindst 3 assistenter – én til at observere atleternes positioner i forhold til startlinjen - og to til at kikke efter overtrædelser af reglen om fodkontakt på startblokkene (regel 162.3).

I starter fra forskudte startlinjer (f.eks. 200 m) - kræver det mindst tre assistenter (plus en mere til 4x200m og 4x400m stafet). Hver enkelt skal holde øje med såvel hændernes position bag startlinjen, som føddernes kontakt med startblokkene, på de baner som er tildelt ham/hende.

5.3 Forskudte stående starter

Starterne (inkl. recallstarterne) indtager de samme placeringer som ved forskudt start foretaget fra startblok.

Det kræver to eller tre starterassistenter til at observere atleternes fødders positioner, efter kommandoen "På pladserne".

5.4 Gruppe starter

Der bør være to startere pr. løb. For starter foretaget fra en buet startstreg og som kun omhandler én samlet startgruppe, skal starteren indtage en placering, hvor han/hun har et klart overblik over startlinjen og alle atleterne som er samlet til start. Recall-starteren skal placere sig selv i en anden vinkel end starterens, mest ideelt fra modsat side.

De to starterassistenter skal checke, at atleterne er placeret i rigtig rækkefølge jf. startlisterne og ca. 3m bag startlinjen. Efter kommandoen "På pladserne" og efter det er bekræftet over for starteren, at atleterne er placeret efter reglerne, skal starterassistenterne bevæge sig ud af løbebanen til en placering udenfor yderste bane.

I løb med to buede startlinier kræves der en recallstarter og en assistent mere. Hver enkelt recallstarter skal kun iagttage de atleter, som er tildelt ham/hende.

Ved den startlinie, som er tildelt ham/hende, skal starterassistenten agere som ved en start fra én bue.

6. **Starten**

6.1 I løb til og med 400m, skal starterkoordinatoren, så snart han/hun har modtaget de aftalte klartegn fra alle involverede parter i starten (atleter, målfotodommere, tidtagningsholdet, baneofficials, evt. TV-selskaber, osv) informere starteren om, at han/hun må give den første kommando: "På pladserne".

Når alle atleter er på plads i de rigtige positioner (som anvist af starterens assistenter) og der er ro i feltet, vil starteren give den anden kommando: "Set". Når alle atleterne derefter har indtaget deres sidste startposition og igen er rolige, vil pistolen blive affyret.

I løb på 800m og derover vil pistolen blive affyret, når alle atleter har indtaget deres sidste startposition efter kommandoen "På pladserne" og er rolige.

6.2 Der findes ikke en tidsgrænse for, hvor længe starteren må holde atleterne i "set-positionen". Blot skal der bruges en passende tid for at sikre, at alle atleter er rolige og i den korrekte startposition.

Starteren må afbryde eller tilbagekalde et løb, hvis han/hun:

- Vurderer, at atleterne ikke er klar til starten, når de enten er "På pladserne" eller i den sidste startposition
- Vurderer, at en atlet via sin ageren er årsag til, at starten må afbrydes, ikke følger startkommandoen eller forstyrrer de andre atleter
- Observerer, at en atlet efter at have indtaget en korrekt sidste startposition, påbegynder sin start før modtagelsen af pistolskuddet (regel 162.6)
- Modtager et signal fra SIS-systemet.
- Vurderer, at starten på andre måder er afviklet unfair (regel 162.9)

Eller hvis:

- Blot en af recall-starterne observerer en uregelmæssighed ved en start

Henvisningen i regel 162.9 om en fair start drejer sig ikke kun om tilfælde af en tyvstart. Denne regel skal også ses som et supplement til andre situationer, såsom at blokken skrider eller en udefrakommende ting forstyrrer en eller flere atleter under starten, (f.eks. tabte startnumre) etc.

Desuden skal ikke alle bevægelser i "set-positionen" anses for at påbegynde starten og derfor foranledige en tyvstart.

Som nævnt tidligere skal det ikke anses for at være en tyvstart/påbegyndt start, hvis en bevægelse foretages af en atlet, og bevægelsen ikke inkluderer eller resulterer i, at atletens fod/fødder mister kontakt med fodpladen/pladerne på startblokken, eller atletens hånd/hænder mister kontakt med underlaget. Sådanne tilfælde skal håndteres ved enten at få løberne til at rejse sig, eller muligvis tildele disciplinære foranstaltninger for overtrædelse af regel 162.5(b) eller (c).

Hvis informationer om reaktionstider er tilgængelig, skal de anvendes for at undgå en ukorrekt diskvalifikation (eller advarsel i tilfælde af første tyvstart i mangekamp) særligt i tilfælde af bevægelser, som ikke resulterer i mistet hånd- eller fodkontakt med underlag eller startblok.

Startere og dommere skal sikre sig, at starten foregår i overensstemmelse med regel 162.4, men samtidig undgå at blive emsige i brugen af "0-tyvstart-reglen" i de løb, som ikke startes fra startblok, dvs. løb længere end 400m. Atleter, som starter løb i stående position, er mere tilbøjelige til at få overbalance i starten end dem, som starter fra siddende position.

Hvis en fejlstart pga. overbalance vurderes til at være et uheld, skal en sådan start bedømmes til at være "uroilig", og atleterne blive bedt om at rejse sig så startproceduren kan begynder forfra.

Hvis en atlet bliver skubbet eller puffet over startlinien før starten, skal vedkommende ikke straffes. (Hvis det vurderes, at handlingen blev udført "med vilje/bevidst", kan "skubberen" tildeles en disciplinær advarsel eller diskvalifikation). Hvis en skubbende handling bedømmes til at være tilfældig, tilskyndes startere og dommere til først at overveje, om starten kan bedømmes "uroilig", før de går til mere alvorlige sanktioner.

Gentages handlingerne ved en efterfølgende omstart, berettiger det selvfølgelig til, at starter og/eller dommer bør overveje at dømme for enten tyvstart eller tildele advarsel, som det passer bedst i situationen.

6.3 I teorien kan en starter tildele tyvstart til flere atleter samtidigt, hvis det har vist sig, at deres bevægelser blev foretaget mere eller mindre samtidigt. I andre tilfælde skal tyvstarten tildeles den atlet, som blev set foretage, eller efterfølgende via diverse elektroniske målinger viste sig foretog, den første bevægelse (se noten til regel 162.8).

I alle tilfælde skal teamet:

- Inddrage al let tilgængelig bevismateriale, inklusive SIS-analysen
- Vise det relevante advarselskort for at formidle hvordan der er dømt

6.4 Starteren skal afbryde starten, hvis en atlet efter hans/hendes bedømmelse er årsag til, at starten må afbrydes... f.eks. ved at række hånden op, rejse sig eller sidde op, med vilje reagerer langsomt efter starterens kommandoer er givet, bevæge sig eller lave støj, efter at atleterne har indtaget deres "På pladserne" eller "Set" positioner, og således forstyrrer koncentrationen hos konkurrenterne. I disse tilfælde kan starterdommeren tildele en personlig advarsel (for upassende opførsel), og atleten vil få forevist et gult kort (eller et rødt kort, hvis det drejer sig om den anden disciplinære forseelse i dette stævne). Starterens assistent skal herefter vise et grønt kort til alle øvrige i heatet.

Starterdommeren skal være sikker på, at atletens handling ikke kan retfærdiggøres af en acceptabel årsag, f.eks. larm fra tilskuerne, blokbevægelse eller andre eksterne afbrydelser. I sådanne tilfælde skal alle atleter have forevist det grønne kort af starterens assistent.

I alle tilfælde skal det sikres, at forevisningen af et kort er set af alle atleter, så ingen er i tvivl om konsekvenserne af videre regelovertrædelser. Den anbefalede udformning og størrelse af advarsels/diskvalifikations-kortene er A5, dobbeltsidet.

I tilfælde af en tildelt advarsel om tyvstart/diskvalifikation, skal den tilsvarende visning på banemarkeringsskassen jf. regel 162.8 forblive helt gul eller rød.

6.5 For døve atleter, som deltager i konkurrencer under IAAF-regler, er det tilladt at bruge lys ved starten, og det anses ikke for at være "hjælp" (assistance). Ved internationale konkurrencer påhviler det atletens nationale forbund at medbringe/finansiere sådant udstyr, medmindre den tekniske partner for den internationale konkurrence kan fremskaffe og anvende det. I andre konkurrencer er det atletens ansvar at fremskaffe det.

Marts 2015